

Norsk industriell samhandlingsstrategi til European Green deal (EGD)

Dette notatet har som formål å peke på områder av stor viktighet for industriell samhandling med EGD og spesifikt peke på områder av stor viktighet for fremtidig grønn industri i Norge. Notatet kan bidra til å veilede norske myndigheter på områder av viktighet for fremtidsrettet industri for etablering av et sterkt partnerskap med Europa.

I EGD kan leses «*Energy-intensive industries, such as steel, chemicals and cement, are indispensable to Europe's economy, as they supply several key value chains. The decarbonization and modernisation of this sector is essential. The recommendations published by the High Level Group of energy-intensive industries show the industry's commitment to these objectives*»

I Norsk sammenheng kunne denne setningen vært skrevet: «*Energy-intensive industries, such as **non-ferrous**, chemical and cement are indispensable to **Norway's** economy, as they **are integrated into global** value chains. The decarbonization and modernisation of this sector is essential. The recommendations published by **Prosess21** show the industry's commitment to these objectives*» - Som i EU trenger vi i Norge en grønn vekststrategi.

For Norge utgjør Europa det største markedet og fremtidige leveranser vil måtte etterleve EUs økte krav til karbonintensitet og minimal miljøpåvirkning. I kommunikasjonsdokumentet fra EU Kommisjonen om EGD omtales behovet om å mobilisere europeisk industri for å oppnå «*clean and circular economy*». Det industrielle strategidokumentet «*A New Industrial Strategy for Europe*» poengterer EU-kommisjonens oppmerksomhet til industrielle produktområder som *Zero-Carbon Steel Making Process, Chemicals Strategy for Sustainability (kjemikalier)* og *Sustainable Built Environment (inkluderer sement)*.

En reviderte utgave av EUs industristrategi ble lagt frem i mai d.å. Igjen fremheves industriens rolle i det grønne skiftet. EUs avhengighet av import pekes på som en barriere for å realisere grønn industriell vekst og muliggjøre økt selvforsyning/ redusert avhengighet av andre regioner på strategisk viktige områder for Europa – såkalt strategisk autonomi. Strategisk autonomi er et begrep som er gitt fremtredende plass og understreket behovet for EU for å balansere en åpen handelspolitikk med redusert avhengighet av andre regioner (eksempelvis Kina). Derfor er det gjennomført en grundig gjennomgang¹ på strategiske industrielle områder som inkluderer bla. lavutslippsprosesser, batterier og hydrogen. Disse områdene representerer områder hvor EU ser behov for autonomi og er utpekt som mottagere av spesiell støtte (IPCEI). Reglene for IPCEI er under revisjon og nåværende retningslinjer er forlenget ut 2021. Norge kan i den sammenheng innta en viktig partnerrolle - se nedenfor.

Norsk eksportrettet produksjon av materialer er utsatt for karbonlekkasje. Tiltakskost for avkarbonisering av ikke-jernholdig produksjon ligger på et nivå som er markedsmessig umodent, langt over dagens kvotepris. Det er behov for å modne teknologier/markeder, utvikle nødvendige systemer og reguleringer. Akkurat som EU skal legge til rette for klimanøytral stål- og jernproduksjon er det behov for at Norge legger til rette for dette for ikke-jernholdig industri (se side 2 for faktainformasjon om norsk industriproduksjon).

Prosess21 skisserer muligheten for å doble eksportverdien fra norsk prosessindustri frem mot 2030 samtidig som utslippene fortsetter å gå ned. For å realisere dette potensialet er det nødvendig at norske myndigheter fører en aktiv norsk samhandlingsstrategi til EGD, der det også iverksettes kompletterende særnorske tiltak. I det videre arbeidet med EGD må Regjeringen ivareta norske industrielle og strategiske interesser gjennom et partnerskap med EU. For å få dette til, er det nødvendig med et koordinert samarbeid mellom ulike departementer med industribrillene på (en *A New Industrial Strategy for Norway*). En slik strategisk tilnærming bør særlig vektlegge følgende punkter:

- For Norge er det avgjørende å ha oppmerksomhet om ikke-jernholdig produksjon (aluminium, silisium etc.). Norge er Europas største produsent og produktene inngår i europeiske verdikjeder. Dette muliggjør Norge som partner i EU-samarbeid. Positiv utvikling på området ytterligere integrere Norge i verdikjedene, styrke norsk handelsbalanse og øke antall arbeidsplasser
- Fornybarandelen i norskprodusert kraft bør vektlegges sterkere for å tiltrekke seg grønn industri og fremme lav karbonintensitet eksisterende produksjon. Videreføring av CO₂-kompensasjonsordningen og avvikling av dagens verdipapir-ordning for opprinnelsesgarantier vil fremme den unike norske posisjonen med en kraftsektor som er avkarbonisert (EUs første prioritet). Regelutforminger i EU som ikke ivaretar fornybarheten i norsk kraftproduksjon bør vektlegges i det strategiske arbeidet.

¹ [Strategic Forum Strengthening Strategic Value Chains for a future-ready EU Industry.pdf](#)
Besøksadresse: Forskningsrådet, Drammensveien 288, 0283 Oslo

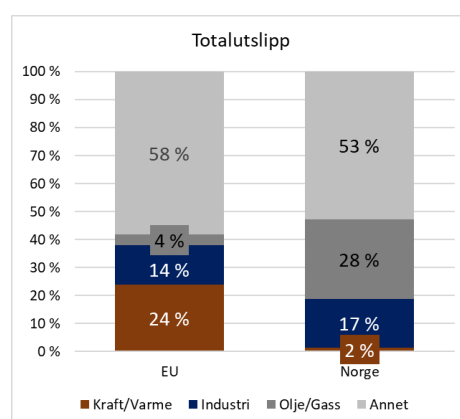
- Det pågår innledende samtaler om IPCEI Low Emission Industry. Aktiv deltagelse på dette området fra norsk side vil bidra til at også europeiske tidlig-fase prosjekter som omhandler ikke-jernholdig produksjon kan ivaretas godt. Det er en fare for at en IPCEI satsing på lavutslippsprosesser vil fokusere for ensidig på jern/stål-produksjon. Det er etablert to IPCEI for batterifeltet: Norge bør yte et partnerskapsbidrag som muliggjør (en form for) tilgang for norske bedrifter.
- Norsk finansiering i EUs fremme for FoU, digitalisering og infrastruktur (eks. Horisont Europa, Digital Europe, Connecting European Facilities ...) bør i større grad vært styrt mot områder med norske særrområder slik som havrom, maritim, havvind, energiintensive prosesser som ikke-jernholdig industri og karbonfangst, utnyttelse og lagring. (Områder som hydrogen/ammoniakk inngår i energiintensive prosesser og karbonfangst). Effekten av dette må være at bevilgede midler kommer norsk fremtidsrettet næringsliv til gode og ikke bare for å fremme gode forskningsmiljøer.
- Innsikten om norsk særegen industrisammensetning må vektlegges og NFD må ha en koordinerende rolle i EGD-saker som påvirker industrien. Det må etableres smidige («agile») arbeidsmetoder får å ivareta norske fremtidige industrielle interesser. Dette gjelder både på tvers av ulike departementer og med industriell kontakflate. Det er også behov for ressurspersoner i virkemiddelapparat og direktorater med dypere innsikt i pågående prosesser. EGD-saker hvor norsk industri er påvirket; Klassifiseringssystem for bærekraftige investeringer og Karbontoll (FIN), Revisjon av kvotehandelssystemet (KLD), Strategi for energisystemintegrasjon, Energieffektiviseringsdirektivet, Fornybardirektivet og Energiskattedirektivet (OED), Veikart for strategiske råvarer (NFD), Skogstrategien og LULUCF-forordningen, Avfallstransportforordningen og Regelverk for batterier (KLD), Important Projects of Common European Interests (ikke avklart eierdept.), og Handlingsplan for sirkulærøkonomi (flere dept.)
- Norsk industrisammensetning er ulik EUs. Dette kan kreve særnorske virkemidler som ivaretar fremtidig grønn industriutvikling. Slike virkemidler bør vurderes for å oppnå mål om eksport, verdiskaping og klimagassreduksjon i 2030/2050. For ikke-jernholdig produksjon er det behov for FoU-støtte for prosessomstilling og å muliggjøre karbonfangst. Dette vil redusere risiko ved omstilling av framtidsrettet norsk industri og muliggjøre nyetableringer basert på særnorske kapabiliteter (kraftintensiv grønn industri).

Bakgrunnsinformasjon (Prosess21 – Økt vekst med reduserte utslipp)

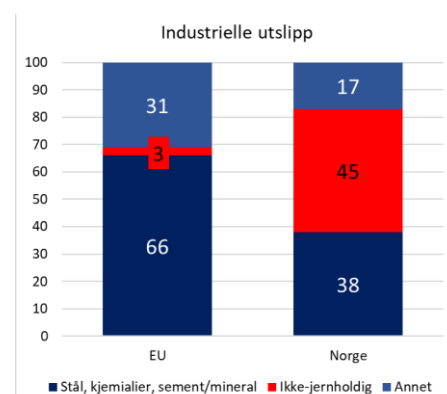
Norges utslipp er 1-2% sammenlignet med EU. Norge og EU har felles ambisjoner og klimagassreduksjon med 50/55 % reduksjon frem til 2030 med 1990 som referanseår. Om ambisjonene er like er bransjene som inngår i EU kvotehandelssystem svært ulike. EU har store utslipp knyttet til kraftproduksjon og Norge har store utslipp knyttet til olje og gassutvinning. Dagens kvotepris bestemmes hovedsakelig fra kostnaden for å avkarbonisere energiproduksjon i Europa (kullkraft) og har derfor i liten grad ført til reduserte klimagasser fra industri i Norge. Landbasert industriutslipp utgjør **14 %** av utslippene i EU og **17 %** av utslippene i Norge. Bransjene som inngår i de industrielle utslippene er de samme i Norge og EU, men andelen varierer betydelig. Norge er veldig ulikt alle andre land i EU.

I EU utgjør stål, kjemikalier og sement/mineraler til sammen 66 % av industrielle utslipp. I Norge representerer tilsvarende industri 38%. Disse bransjer omtales i EGD og det spesifiseres at EU vil gjennom «A New Industrial Strategy for Europe» legge til rette for klimanøytral utvikling av disse. Den største bransjen i Norge er ikke-jernholdig materialer som utgjør **45%** av norske industriutslipp. Tilsvarende utslipp i EU utgjør **3%**.

Norge må derfor utvikle egen strategi for disse materialer med tilhørende utslipp (alene eller i partnerskap med EU). Nevnte ikke-jernholdige materialer utgjør **6% av norsk eksportverdi** og **11% av norske CO₂ utslipp**. Norsk ikke-jernholdig produksjon har verdensledende lave klimagassutslipp. Karbonintensitet (Scope 2) for disse produkter produsert i Norge har 75-87 % lavere utslipp målt i kg CO₂ pr. produserte tonn sammenlignet med Kina.

Figur 1 - Prosentvis totalutslipp i EU og Norge

Figur 2 - Prosentvis andeler av ulike bransjer i EU og Norge